

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

Szám:
Előadó:
Telefon:

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva panaszos nevében benyújtott panasz tárgyában folytatott új eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalása megállapításaira – a panasznak az intézkedés helyszínétől a szolgálati gépjárműig történő kísérés során alkalmazott bilincselés tekintetében

helyt adok,

a szolgálati gépjárműbe történt beszállást megelőzően történt és a gépjárműben fentartott bilincselés tekintetében a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja, azonban az a Pp. 397/J § b) pontja értelmében a jogi képviselővel eljáró felek, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek részére kötelező.

Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban. A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1) képviselő
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) rendőri szerv vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Képviselő beadványában előadta, hogy panaszost rendőri intézkedés keretében igazoltatták, ruházatát átvizsgálták, megbilincselték, majd előállították.

A panaszos egy hajléktalan emberek megsegítésével foglalkozó szervezet aktivistája. a „kiserdőben” élő négy ember jogszerűtlenül emelt lakóhelyének elbontását, ingóságai egy részének szemétként való eltakarítását igyekezett megakadályozni azzal, hogy az erdőtakarítást végző személyek, valamint a közterület-felügyelők figyelmét a tevékenységük jogellenességére felhívta.

A képviselő álláspontja szerint a panaszos jogsértő cselekményt nem követett el, ezért az intézkedések és a kényszerítő eszköz alkalmazása szükségtelen, indokolatlan, továbbá – különösen a megbilincselése és előállítása – aránytalan is volt. A bilincselést nem előzte meg igazoltatás, holott a jelentésben ez szerepel. Az igazoltatás elmaradását a beadványhoz mellékelt felvételek is igazolják. Mivel a rendőri jelentések nem a valóságnak megfelelően rögzítik a történeteket, ezért arra is megalapozott következtetést lehet vonni, hogy nem az arányosság és fokozatosság követelményének megfelelően került sor a kényszerítő eszköz alkalmazására. A képviselő szerint a panaszos magatartása nem indokolta az igazoltatás elmaradását.

A képviselő álláspontja szerint az előállítás indokolatlan volt azért is, mert a panaszos egy olyan rendőri intézkedéssel összefüggésben lépett fel, mely az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának állásfoglalása értelmében (AJB 4326/2011.) önkényes, kellő jogszabályi alapot nélkülöz, így az ott élő emberek alapvető jogaival összefüggésben alkotmányos visszásságot okozó eljárás biztosítása volt, így a képviselő véleménye szerint nyilvánvalóan jogszerűtlennek tekintendő.

A képviselő az alábbi linken elérhető felvételeket is csatolta, mint bizonyítékokat:

A beadványban foglaltak szerint a panaszos sérelmezi:

- az igazoltatása elmaradását,
- előállítását,
- ruházatának átvizsgálását,
- vele szemben bilincs alkalmazását.

II.

A Panasztestület a panaszos megbilincselése miatt alapjog súlyos sérelmét állapította meg, míg a panasz többi pontjában az alapjog sérelmét nem tartotta megállapíthatónak. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete (a továbbiakban: Ítélet) alapján a fenti panaszügyben kizárólag a bilincselés tekintetében új eljárást kell lefolytatni. A Ket. 109. § (4) bekezdése értelmében a hatóságot a közigazgatási ügyekben eljáró bíróság határozatának

rendelkező része és indokolása köti, a megismételt eljárás és a döntéshozatal során annak megfelelően jár el.

A bilincselés tekintetében az Ítélet indokolási része az alábbiakat fejt ki:

„Ennek során a bíróság megállapította, hogy a felvételekből egyértelműen kiviláglik, a felperes nem vitatottan szóban, érveket felsorakoztatva vitatkozott az erdőtisztítást biztosító rendőrökkel, de semmiféle olyan jellegű magatartása nem volt, amely a bilincselést megalapozta volna.”

„A bíróság nyomatékosan megjegyzi, hogy a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja maga is egyfajta fokozatot állít fel a kényszerítőeszközök alkalmazásának sorrendje vonatkozásában, mert azt rögzíti, hogy különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg. A bíróság a perbeli esetben a felvételek alapján teljesen egyértelműen azt állapította meg, hogy a felperes passzív ellenállása testi kényszerrel maximálisan megtörhető lett volna, hiszen amikor felszólították, hogy előállítsák, gyakorlatilag egy helyben állt, várva az intézkedést vele szemben, így a bilincs kezére történő felhelyezése indokolatlan és aránytalan volt.

A bíróság e körben jegyzi meg, hogy a felperesnek a szándéka az volt, hogy a helyszínen maradjon, megakadályozza az intézkedést és amikor a két rendőr elvezette annak érdekében, hogy az erdőtisztítás tovább folytatódhassék, nem volt szükséges a bilincs alkalmazása.”

A bíróság e körben jegyzi meg, hogy többször rögzíti....., hogy olyan szolgálati járművel szállították a felperest, amely a fogvatartottak biztonságos őrzését, szállítását nem garantálta. Gyakorlatilag rács nem volt a hátsó illetőleg az első ülések között.

A bíróság megállapítja, hogy a jármű sajátosságai miatt a járműbe való beszálláskor indokolt volt a felperes vonatkozásában a bilincs alkalmazása. A bíróság megjegyzi, hogy a felvételen jól látható, hogy a felperes hátrabilincselte kezét mielőtt beültették az autóba előre bilincselték, melyből kifolyólag a bíróság megjegyzi, hogy a bilincs felhelyezése elégséges lett volna a gépjármű előtt, a beszállást megelőzően. Ekörben a felperes keresete ezért nem alapos.

Mindezekre figyelemmel a bíróság azt állapította meg, hogy az alperesi határozat a Pp. 339. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az intézkedés megkezdésének a helyszínétől a gépjárműig történő kísérés időtartama alatt indokolatlan volt, az az arányossági szabályokat sértette. A felperes panaszának e körben az új eljárás során az alperesnek helyt kell adnia.”

A vizsgálat során az alábbi bizonyítékok alapján állapítottam meg a döntésem alapjául szolgáló tényállást.

- a panasz és az abban hivatkozott videó felvételek, a panaszos képviselőjében a határozattal szemben benyújtott keresetlevél (a továbbiakban: Kereset) (3 lap);
- az előállítás időtartamáról szóló igazolás (1 lap);
- előállítás végrehajtásáról, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásáról (2 lap);
- az Alosztály vezetőjének jelentése (4 lap);
- a Közterület-felügyelet feljlesztésével ellátott feljegyzés (1 lap);
- a Kft. ügyvezető igazgatójának levelei (1-1 lap);

- rendőri jelentés (2 lap);
- rendőri jelentés (2 lap);
- jegyzőkönyv (3 oldal);
- határozat (3 lap).

1. A bilincs alkalmazása

Az Rtv. 13. § (1) bekezdés alapján *„A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”*

Az Rtv. 19. § (1) és (2) bekezdése szerint *„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.*

A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdése alapján *„Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.*

Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

Az Rtv. 48. § d) szerint a rendőr bilincset alkalmazhat az ellenszegülés megtörése érdekében.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (4) bekezdése szerint *„A rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze megtámadását, lefegyverzését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.”*

Az Rtv. 1. § (2) bekezdés 4-5. pontjai értelmében a rendőrség közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el, illetve ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat. Felkérésnek megfelelően a rendőrkapitányság vezetője a közrend fenntartása érdekében intézkedett két rendőr helyszínre vezénylésére, tekintettel az Rtv. 2. § (2) bekezdés a) és b) pontjára, amely szerint a rendőrség a feladatának ellátása során együttműködik az állami és helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel, illetve segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához. Az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint a rendőr

jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. § (1) bekezdés szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az intézkedést megítélése szempontjából jelentőséggel bírnak az alábbi tények. A Kft. ügyvezető igazgatója *-n bejelentést tett a Rendőrkapitányságra, hogy a kiserdőben bozótirtási és hulladékszállítási feladatokat végez. Ezzel kapcsolatosan kérte a rendőrkapitányság vezetőjét, hogy kettő fő rendőrrel * órától * óráig biztosítsa a területet a fokozott balesetveszély és a várhatóan bonyolódó forgalmi helyzetre tekintettel. A munkálatokat az Önkormányzat használatában álló erdős területen végezték az Önkormányzat tudtával és érdekében. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a helyszínen tartózkodó közterület-felügyelők, a közterület foglalási engedéllyel nem rendelkező, az erdőben jogellenesen emelt építményekben életvitelszerűen tartózkodó személyeket felszólították a köztisztasági szabálysértés megszüntetésére, és arra, hogy ingóságait pakolják össze. A közterület-felügyelők arról tájékoztatták az érintett személyeket, hogy a * szám alatti szállón a kutyáikkal együtt fogadják őket, ahová igényük szerint az ingóságait is átszállítják. Ezt követően Kft. munkatársai megkezdték a munkálatokat, ennek keretében az erdőben életvitelszerűen tartózkodó személyek által felhalmozott tárgyakat összerakták azok elszállítása érdekében.

E tevékenységet megakadályozandó, * óra körüli időben a helyszínre érkező panaszos kiabálva a helyszínen tartózkodó munkások, közterület-felügyelők és rendőrök felé azt közölte, hogy a tevékenység jogellenes, bűncselekményt követnek el, ha elbontják az ott élők „lakásait”. A panaszossal a jelenlevő rendőrök közölték, hogy a közterület-felügyelet tevékenységét biztosítják a terület lezárásával. Tájékoztatták arról is, hogy a lezárt területre nem léphet be, amennyiben pedig a rendőri intézkedéssel szemben engedetlenséget tanúsít, úgy elő fogják állítani.

A képviselő által rendelkezésre bocsátott és a *_linken_elérhető videofelvétel 0. perc 38. másodpercétől láthatóan a panaszos hirtelen mozdulattal – láthatóan zaklatott állapotban – a rendőrök felé lépett, a rendőröknek ütközve, lökdösődve, rajtuk keresztül haladva kívánt a munkálatokat végzők közelébe menni. Ebben a szándékában a rendőrök karjának megfogásával megakadályozták, majd a panaszost egy társa teljesen átölelve megnyugtatta. A rendőrök ismételen kilátásba helyezték előállítását, amennyiben engedetlen magatartását folytatja. Miután a panaszos megnyugodott elindult a kordonszalag mellett és a terület egy távolabbi részén a kordonszalag alatt átbújva belépett az elzárt területre. A fenti cselekményt észlelő rendőr kétszer távozásra szólította fel a panaszost, aki ezen utasításoknak nem tett eleget, kijelentette, hogy nem távozik és a terület tisztítását végző önkormányzati dolgozók felé kiabálta a megjegyzéseit.

Ekkor a panaszos kezeit az intézkedő rendőr hátra bilincselte és közölte vele, hogy az intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt előállítja. A rendelkezésre álló iratok, valamint az előállítás végrehajtásáról készült helyszíni videofelvételek alapján megállapítható volt az is, hogy a rendőrök a panaszos előállítását olyan szolgálati gépjárművel tudták végrehajtani, amely a fogvatartottak biztonságos őrzésére, szállítására szolgáló speciális kialakítással nem rendelkezett.

A Panasztestület a bilincs alkalmazását e szituációban alapjogot súlyosan sértő intézkedésnek minősítette.

A panaszossal szemben alkalmazott bilincs arányosságának megítélése tekintetében nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a panaszos a rendőri intézkedésnek folyamatosan ellentmondott, a többszöri rendőri felszólításnak sem tett eleget. **Aktív ellenszegülést a rendőri intézkedéssel szemben nem tanúsított a panaszos**, ugyanakkor a helyszínen hosszasan, perceken át tartó vitában állt a rendőrökkel az intézkedés jogszerűségét megkérdőjelezve. E magatartásával egyrészt megszegte az Rtv. 19. § (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét. Ezt a Kúria ítélete is alátámasztotta, másrészt – mivel szabálysértés tényállását is kimerítette – önmagában a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget generált az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerint.

A panaszost tehát az intézkedő rendőrök azért vonták intézkedés alá, mert többszöri felszólításnak, utasításnak nem tett eleget, az elhatárolt területre a rendőri felszólítás ellenére bement, ezzel megszegve az Rtv. 19. § (1) bekezdését, amely alkalmas volt a „*Jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség*” szabálysértés tényállásának kimerítésére. Erre tekintettel pedig a rendőrök részére megnyílt az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetősége.

A hatóság ehelyütt összefoglalja, hogy mely magatartások minősültek ellenszegülésnek a panaszos oldaláról. Ilyennek tekinti a rendőri intézkedés jogszerűségének vitatását, és erre hivatkozással a többszöri távozásra irányuló felszólítással szembeni engedetlenséget. A rendőrök testének ütközést, azok meglökését. Az elkordonozott területre több rendőr jelenlétében, többszöri rendőri utasítás ellenére történő bemenetelt, ott bent tartózkodást és az onnét való távozásra irányuló többszöri felszólítás megtagadását. A rendőri erők figyelmének elvonását a baleset-megelőzést szolgáló biztosítási feladatról, amely érdekében egyébként a helyszínre irányították őket.

A rendőröknek e magatartásokat megtapasztalva kellett arról mérlegelés keretében dönteni, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pontja alapján – Kúria ítélete szerint is – jogszerű előállítás biztonságos végrehajtása érdekében alkalmaznak-e és ha igen, milyen kényszerítő eszközt.

Hatóság megállapítja, hogy ilyen magatartás sorozat, amely az együttműködési hajlandóság legkisebb jelét sem mutatta – távozási szándék hiányában – szükségképpen vezetett a kényszerítő eszköz alkalmazásához. Megállapítható, hogy a panaszossal szemben kényszerítőeszközként a rendőrök bilincset alkalmaztak. A bilincshez képest hatásában egy kényszerítő eszköz, a testi kényszer mérhető. A testi kényszer volt az a kényszerítő eszköz melyet a rendőr alkalmazhatott volna a panaszos ellenszegülésének megtörésére a vizsgált szituációban. Ezen a ponton elengedhetetlen a két kényszerítő eszköz összehasonlítása az arányossági szabályok tükrében, amelyet elsőként a hatóság általánosságban végez el, majd

alább, azt a jelen ügy tényadataival összevetve von le következtetést a jelen eljárás tárgyát képező bilincselés arányosságára.

Általános megállapítások

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja szerint *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg.”*

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegben”. Számtalan példa mutatja már, hogy a rendőr olykor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhessek be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv.-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban. A két kényszerítő eszköz külön-külön és együttesen is alkalmazható.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtéssel jár, mely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem részben a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet. **Éppen azon nyomatékos bírói megállapítás miatt indokolt ezt hangsúlyozni, amely szerint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés d) pontja maga is egyfajta fokozatot állít fel a kényszerítő eszközök alkalmazásának sorrendje vonatkozásában, mert azt**

rögzíti, hogy különösen azzal szemben lehet indokolt a bilincs alkalmazása, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg. A kérdés pont az, hogy mit értünk az ellenszegülés megtörésén. Rendőrszakmai szempontból az ellenszegülés megtörése azonban nem csak a fizikai erővel történő letörést jelenti, hanem az intézkedés alá vont ellenszegülése szándékától való elállására is irányul, amely egyben biztosítja az intézkedés biztonságos és eredményes végrehajtását.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett.

Az ügyre vonatkozó megállapítások a fenti következtetések és a megállapított tényállás alapján

A panaszos fent részletezett magatartásával szabálysértést követett el, amely a panaszos – Kúra által is jogszerűnek ítélet – előállításával végződött. A személyes szabadságot korlátozó intézkedés (előállítás) eredményes és biztonságos végrehajtása szükségessé tette, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmazzon a rendőr.

A panaszossal szemben alkalmazott bilincs arányosságának megítélése tekintetében nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a rendőri intézkedésnek folyamatosan ellentmondott, a többszöri rendőri felszólításnak sem tett eleget. **Aktív ellenszegülést a rendőri intézkedéssel szemben azonban nem tanúsított a panaszos**, bár magatartásával részlegesen elvonta, lekötötte a helyszínt biztosító rendőrök figyelmét.

A Ket. 109. § (4) bekezdése alapján a bíró mérlegelése alapján az Ítéletbe foglalt – és a jelen határozat III. fejezetében részletesen ismertetett – indokokra tekintettel megállapítom, hogy a rendőrök az arányossági szabályokat megsértve alkalmaztak bilincset a panaszossal szemben a szolgálati gépjárműhöz történő kísérés során, mivel ellenszegülése testi kényszerrel megtörhető lett volna.

Tényként állapítható meg azonban, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedés alá vont panaszos szállítása nem a fogvatartottak biztonságos őrzését, szállítását biztosító speciális járművel került végrehajtásra, ezért a panaszossal szemben a bilincs alkalmazására a szolgálati járműbe történő beszállását megelőzően, valamint a szállítása során, az intézkedés biztonságosságának fenntartása érdekében indokolt, jogszerű és arányos volt.

IV.

A Panasztestület a bilincs alkalmazását e szituációban alapjogot súlyosan sértő intézkedésnek minősítette, mivel a panaszos nem adott okot magatartásával a bilincselésre. Ugyanakkor a Panasztestület a testi kényszer alkalmazását jogszerűnek ítélte. A Panasztestület

ezen megállapításaival a panaszos szolgálati gépjárműbe történt beszállításáig terjedő intézkedés vonatkozásába egyetértek.

Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a panaszos szállítására alkalmazott szolgálati gépjármű nem garantálta a fogvatartottak biztonságos őrzését, mivel nem volt a hátsó illetőleg első ülések között rács, így a bilincs alkalmazását ezen biztonsági szempontok indokolták.

Ezért a Panasztestületnek a bilincseléssel kapcsolatban kifejtett álláspontjával a szolgálati gépjárműbe történő beültetés során és az abban történt szállítás során alkalmazott bilincselés tekintetében – mivel az nem ütközött a nyilvánvaló aránytalanság tilalmába – nem értek egyet.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikke, IV. cikke, XXIV. cikke;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (2) bekezdése, 35. § (1) bekezdése, 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (4) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 1. § (2) bekezdése, 2. § (2) bekezdés a) és b) pontjai, 13. § (1) bekezdése, 15. § (1) és (2) bekezdése, 16. § (1) bekezdése, 19. § (1) és (2) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja, 48. §-a, 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (6), (7) és (9) bekezdései;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (4) bekezdése, 41. § (1) bekezdés d) pontja;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. (1) és (2) bekezdése.

Budapest, 2017. június 15.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**